

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XLIX. Animos nil dirimit

urn:nbn:de:bsz:31-101049

ANIMOS NIL DIRIMIT.
XLIX.

LUCRET. *N*am si absit, quod ames, praesto simulacra tamen sunt
 LIB 4. *Illius, & nomen dulce obversatur ad aures.*
 VIRG. 4. *ÆNEID, DE DIDONE ET ÆNEA LOQVENS.*
 illum absens absentem auditque videtque.
 ERAS. APOPH. LIB. 5.
Cato amantis animum dicebat in alieno corpore vivere, id quod hodie quoque ce-
 lebratur: *Animam illic potiore esse ubi amat, quam ubi animat.*

Liefde

Liefde schiet pylen, over hondert mylen.

ALscheyt ons menichmael zee, rotsen, ende dalen,
 Dat al noch evenwel en snijt ons niet van een;
 Mijn geest komt even staegh ontrent de liefste dwalen,
 De seylsteen en de min die hebben dat gemeen:
 Want schoon de noortsche key is van het stael verscheyden,
 En of een tusschen-schot verdeylt het lieve paer,
 De steen en laet niet af, het yser om te leyden:
 Hoe ver mijn lief verreyt, mijn hert is even daer.

Animos nil dirimit.

T*actus ut est magnete chalybs (licet assis utrumque
 Separet) ad lapidis vertitur ora sui.
 Ut semel affricuit mihi blanda venena Cupido,
 Totus ab occulto glutine, Phylli, trahor:
 Non mare, non montes, non intervalla locorum,
 Corpore se jungunt pectora nostra tuo:
 Semper amans peregre est. Mea corda per omnia tecum,
 Teque abeunte, abeunt: teque manente, manent.*

Amye, ame a l'amant.

QVant de l'aymant l'acier a pris la vive force,
 Il est tousiours tiré par ceste douce amorçe.
 Depuis que c'est frotté mon cœur a ton amour,
 Par tout que vais, Margot, me guides alentour.

O o 2

H o:

Hoe datmen't deekt, het wert verreekt.

VAnneer des feylsteens cracht is in het stael ghetogen,
 Soo vvortet metten steen aen alle kant bevvogen,
 En schoon al tusschen bey een schutsel is geset,
 Noch baert de steen haer kracht, en treect het yser met:
 Wat batet ydel mensch, een quaet gemoet te decken?
 God can u schuldig hert oock uyt het duyster trecken,
 Wie voelt niet metter daet dat hem de ziele drilt,
 Oock daer hy is allcen, en daer hy niet en vvilt?

Amota movetur.

V*T tactus magnete fuit (licet assis utrumque
 Separet) in gyrum flectitur usque chalybs.
 Nec Deus est, fateor, nec habet mens conscia numen,
 Huic tamen aetherea portio mentis inest.
 Hanc aliquis cecus pro tempore condat in umbras,
 Qui penitus possit tollere, nullus erit.
 Pectora nostra chalybs, divina potentia magnes;
 Stare loco nescit mens, agitante Deo.*

Cacher ne sert.

L'Aimant est Dieu, l'acier de nous la conscience
 Laquelle n'est pas Dieu, mais du ciel la semence:
 Empesche qui voudra son cours pour quelque temps,
 Dieu la tire au travers de tous empeschemens.

AMOTA

Quid hoc monstri est? scit nocens facinus in solitudine, semotis arbitris, in solum aliquem à se commissum: scit cadaver hominis à se occisi alta terra obrutum: scit animum multis simulationum involucris ab oculis humanis remotum; & ecce! tremit tamen, angitur, pallescit; & conscientia mentē anxiam vastat. Unde hoc? à Deo, inquam, à Deo est, cui peculiare, obstacula removere, mentem movere. Egregiè imperator in l. ult. C. ad l. ult. Majest. ex quo sceleratissimum quis consilium cepit, exinde quodammodo sua mente punitus est.

Continuò templum, ac violati numinis aras,
Et quod præcipuis mentem sudoribus urget,
Te videt in somnis

Mala conscientia tuta est aliquando, secura nunquam, ait Seneca. Interest, imò inest, non actionibus modò hominum, sed & animis Deus; & ut numisma impressam habet principis imaginem; ita homo Dei. eaque, si uspiam, certè in conscientius hominum quàm maximè elucet.

En animum ac mentem! cum quâ
Dii nocte loquuntur.

Ist niet gantsch vreemt ende seltzaam dar een misdadighe, wetende dat sijn rabauwerie ergens in een bosch ofte op een heye, ende mitdien buyten de ooghen van alle menschen, by hem is begaen gheweest; wetende dat het lichaem by hem vermoort, wel diepe onder de aerde is gheset; wetende dat hy sijn ghedachten in een besloten boesem draecht. Dat hy (seg' ick) evenwel t'elcken op alle voorvallen sittert en beeft, en byna op het ruyffchen van elck bladt het innerste van sijn ghemoet voelt ommeroeren, en grondelijck bewegen? Van waer comt dit? ontwyfelyck van niemant, als vande hant Godes selfs, aen de welcke eygen is door allerley beletselen henen te dringen, ende het binnenste des menschelijken ghemoeds rontomme te keeren, en krachtelijck te beroeren. Soo haest (seyt de keyser Iustinianus) yemant voorgenomen heeft een schelmstuck aen te rechten, so haest heeft hy alreede, in sijn eyghen ghemoet, sijn straffe beginnen te dragen.

*Wie daer heeft een quaet ghemoet,
Slaept hy, waeckt hy, wat hy doet;
't Quade seyt, by hem begaen,
Comt ghestadich voor hem staen,*

Een quaerdoender (seyt Seneca) kan somwylen wel vry zijn, maer nimmermeer vrymoedich. God is by ende aen den handel ende herten der menschen, en gelijck der princen ghedaente ghedruckt is op het ghelt, soo Godes beelt in 's menschen ghemoet.

*Wanneer een mensch alleen vertreckt,
Of op zijn bedd leyt wyzgestreckt,
Dan wort hy dickwils seer bevreesst,
Want God die spreeckt met synen geest.*

TERTVLLIANVS.

Conscientia potest adumbrari, quia non est Deus, extingui non potest, quia à Deo est.

SENEC. EPIST. 96.

Quid prodest recondere se, & oculos hominum auresque vitare? bona conscientia turbam advocat, mala autem & in solitudine anxiosa est.

Die uyt Godt gheboren is en doet gheen sonde,
want zijn zaet blyft in hem.

DE seylsteen en het stael zijn op bedeckte gronden
Zijn onder een verplicht en over hant gebonden,
Al scheyt hen eenig dingh, de gheeft die trecter in,
Gheen scheytsel tusschen bey, en scheyt haer soete min.
Wat kan de vverelt doen? daer zijn bedeckte vveghen
Waer door den hemel selfs komt over ons gheseghen:
Weest vrolijck, vroom gemoet, noyt scheyster eenich slot
Den gheeft van sijn begin, de ziel van haren Godt.

Omnia spiritui pervia.

VT semel imperit chalybi sua munera magnes,
Cum magnete suo, se movet usque chalybs:
Haud objecta moram faciunt huic ligna metallo,
Ne sese lapidis vertat ad ora sui.
Cum semel est imbuta Deo gens cœlitus acta,
Inque sua Christi symbola mente gerit,
Se licet opponat vasto cacodæmon hiatu,
Se sacrata, Deo corda movente, movent.

Qui nous separera de la dilection de Christ?

LE fer touché d'aymant se tourne avec la pierre
Bien que soit loing de là, bien que prison l'enferre.
Qui est marqué de Dieu, & porte au cœur la foi,
Ne quite la vertu, par peine ni esmoi.

OMNIA

A Nima (licet corporis erga stulis in-
clusa, licet vario tempestatum estu,
in hoc mundi euripo, indies circumacta)
nunquam tanto mortalitatis corpore ob-
ruitur, quin in eam irreat nonnunquam,
imò irrumpat aeterna felicitatis aliquis
radius. Anima sanè Dei imagine insig-
nita, similitudo quadam est, & imago
aeternitatis, sempiterna quippe illa, &
nunquam desitura cali gaudia, etiam in
fragili hoc corpusculo pratibare nos posse,
imò & debere, clara divini verbi elogia
evincunt. Quicumque enim aeterna felici-
tatis premia desiderat, huic primus ejus
gradus etiam hic calcandus est; eque pec-
cati sordibus ad animi puritatē, vite re-
novationem, reconciliationem cum Deo,
ac conscientiae pacem etiam in hac vita
transeundum est. Quicumque enim habet
partem (ut Iohan. Apoc. 20. 4.) in resur-
rectione primā, in hoc secunda mors non
habet potestātē. Hoc ipso die inquit Chri-
stus ad Sachaam, salus huic domni conti-
git. Felicem te Sachae! cui Salvator pra-
sens praesenti veridico ore salutem asse-
ruit. Felices omnes! quorum spiritibus
Spiritus Christi idem dicitur.

DE ziele, al-hoe-wel inden kercker defes
lichaems besloten, alhoewel door menich-
vuldigē bekommeringe, inden draystroom de-
fes werelts, daghelijck herwaerts en derwaerts
ghedreven, wert evenwel niet belet, nu en dan,
in sich te gevoelen als een staelken vande eeu-
wighe ghelucksalicheydt. Een ghemoedt ver-
heerlijckt met den beelde Godes, is als een
af-beelde ende ghelijckenisse van der eeuwig-
heydt.

De begintfelen vande eeuwighe welstant,
oock in desen broosen lichame, ghevoelt te
moghen, ja tē moeten werden, werdt ons in
den woorde Godes ghenoechsaem aenghewe-
sen; een yeghelijck die de selve hier namaels
wenscht te moghen sijnnaecken, moet van den
eersten trap betreden, selfs hier in desen le-
ven, ryfende uyt de verdorventheydt der son-
de, tot de vernieuwinghe des levens in ware
heylicheydt ende gherechticheydt, verfoenin-
ghe met God, door Iesum Christum, en vrede
met syne ghewisse.

Die deel heeft (seydt Iohannes Apoc. 20.
6.) in de eerste opstandinghe, in desen heeft
de tweede doot gheen macht.
Heden (seydt Christus tot Sachaam) is salig-
heydt gheworden desen huise. Gheluckighe
Sachae! aen wien de mondt der waerheydt,
selfs met den monde, salicheydt heeft verkon-
dicht: gheluckich zijns, die nu door Christi
Gheest dese ghetuyghenisse aen haren gheest
zijn ghevoelende.

TERTVLIAN. AD MARTYR.

E T si corpus includitur, etsi caro deti-
netur in carcere, omnia spiritui patēt.
Vagare spiritu, spaciare spiritu, non stadia
opaca, non porticus longas proponas ti-
bi, sed illam viam qua ad Deum ducit,

Quoties eam deambula veris toties in car-
cere non eris. Nihil cras sentit in nervo,
quum animus in caelo est. Totum homi-
nem animus circumfert, & quo vult,
transfert.

IN RE-